

สิบลูกบาท

ในเครือ อมรินทร์

พิมพ์ครั้งที่ ๑
ฉบับปฐมฤกษ์

โรคภูมิแพ้

CHALLENGE

เรียนรู้เหตุที่เกิด บอกแนวทางป้องกัน
และวิธีบำบัดรักษา

วช.

WD300

โรคภูมิแพ้

* 8 0 0 0 5 0 6 2 *

ห้องสมุด วทบ นครราชสีมา

แพทย์หญิงสิรินันท์ บุญยะสิทธิ์พรณ
วิทยาศาสตร์จารย์ นายแพทย์เฉลิมชัย บุญยะสิทธิ์พรณ

สารบัญ

บทที่ 1	โรคภูมิแพ้ (Allergy)	22
	“โรคภูมิแพ้” ชื่อนี้สับสนนัก	23
	โรคภูมิแพ้เป็นกลุ่มของโรค	24
	โรคที่จัดอยู่ในกลุ่มโรคภูมิแพ้	24
	โรคภูมิแพ้เป็นโรคกรรมพันธุ์ แต่ไม่ใช่โรคติดต่อ	25
	การเกิดปฏิกิริยาภูมิแพ้ในร่างกาย	26
	การวินิจฉัยโรคภูมิแพ้	30
	โรคภูมิแพ้พบได้มากน้อยแค่ไหน	32
	เป็นโรคภูมิแพ้หาหมออะไรได้บ้าง	33
	รู้จักหมอภูมิแพ้ (Allergist)	34
	โรคภูมิแพ้มีโอกาสนายขาดหรือไม่	35
บทที่ 2	การทดสอบภูมิแพ้ (Allergy Skin Test)	38
	ทำไมต้องทดสอบภูมิแพ้	40
	ไม่ทดสอบได้ไหม	40
	ทดสอบได้ตั้งแต่อายุเท่าไร	41
	มีอาการที่จมูก ทำไมทดสอบที่ผิวหนัง	41
	การเตรียมตัวก่อนทดสอบ	42
	น้ำยาทดสอบทำมาจากอะไร	43
	วิธีทดสอบทำอย่างไร เจ็บไหม	44
	ทดสอบมากสารหรือน้อยสารจะดีกว่ากัน	49

แม้ทดสอบมากสารแล้ว จะมีสารที่เป็นสารก่อภูมิแพ้ที่เราแพ้	
แต่ไม่ได้ถูกนำมาทดสอบใหม่	49
การทดสอบมีค่าใช้จ่ายประมาณเท่าไร	50
ทำได้ที่ไหนบ้าง	50
ทำทดสอบแล้วแปลว่าต้องฉีดวัคซีนเลยใช่ไหม	51
ผลข้างเคียงของการทดสอบ	52
ผลการทดสอบจะเหมือนเดิมตลอดชีวิตไหม	52
ใครบ้างที่ทำทดสอบไม่ได้	52
ถ้าทดสอบไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าแพ้อะไรบ้าง	53

บทที่ 3 วัคซีนภูมิแพ้ (Immunotherapy Allergy Shot)	54
คำจำกัดความ	55
ทำไมจึงต้องฉีดวัคซีนภูมิแพ้	56
การรักษาด้วยวิธีนี้มีมานานเท่าใด	56
วัคซีนทำมาจากอะไร	57
วัคซีนออกฤทธิ์อย่างไร	57
ขั้นตอนการฉีดเป็นอย่างไร	57
หากเลิกฉีดก่อนกำหนดจะเป็นอย่างไร	59
การรักษาด้วยการฉีดวัคซีนภูมิแพ้ได้ผลดีเพียงใด	59
จะทราบได้อย่างไรว่าฉีดวัคซีนแล้วได้ผล	59
เมื่อเริ่มฉีดวัคซีน ยังต้องกินยาหรือพ่นจมูกต่อหรือไม่	60
การฉีดวัคซีนมีอันตรายหรือไม่	60
ผู้ป่วยจำเป็นต้องมาฉีดวัคซีนกับแพทย์ภูมิแพ้	
ของท่านเท่านั้นหรือไม่	61
ค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคภูมิแพ้ด้วยวัคซีน	62

ห้องสมุด

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

วัคซีนภูมิแพ้กับหญิงมีครรภ์	63
โรคภูมิแพ้โตบ้างที่ควรฉีดวัคซีนภูมิแพ้	63
ใครที่ไม่ควรฉีดวัคซีนภูมิแพ้	63
วัคซีนภูมิแพ้ชนิดหยดใต้ลิ้น (sublingual immunotherapy)	64

บทที่ 4 โรคแพ้อากาศ โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้	
(Allergic Rhinitis, Hay Fever)	65
รู้จักโรค	68
อาการของโรค	68
อาการของโรคแพ้อากาศต่างจากอาการหวัดอย่างไร	71
โรคแพ้อากาศเกิดได้อย่างไร	72
ขั้นตอนการวินิจฉัยโรคแพ้อากาศ	73
ขั้นตอนการรักษาโรคแพ้อากาศ	75
ความสัมพันธ์ระหว่างโรคแพ้อากาศกับโรคหืด	77

บทที่ 5 ยาที่ใช้ในโรคแพ้อากาศ	79
ยากิน	80
1. ยาแก้แพ้ (Antihistamine)	80
2. ยาแก้คัดจมูก (Decongestant)	90
3. ยากลุ่ม Leukotriene modifier	90
ยาพ่นจมูก	91
1. ยาพ่นจมูกรักษาการอักเสบชนิดสเตียรอยด์	
เป็นตัวหลักในการรักษาโรคแพ้อากาศ	91
2. ยาพ่นจมูกรักษาการอักเสบชนิดที่ไม่ใช่สเตียรอยด์	97
3. ยาพ่นจมูกชนิดแก้แพ้	97
4. ยาพ่นจมูกชนิดแก้คัดจมูก	98

บทที่ 6	โรคหืด (Asthma)	100
	รู้จักโรคหืด	103
	โรคหืดเกิดจากอะไร	103
	อาการของโรค	104
	ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นเหตุของการเกิดโรคหืด	105
	สิ่งที่ทำให้อาการของผู้ป่วยกำเริบขึ้น	106
	การวินิจฉัยโรคหืด	106
	การรักษาโรคหืด	108
	การร่วมมือกันดูแลผู้ป่วยที่บ้าน	113
	การรักษาที่บ้าน	115
	อาการที่บ่งว่าโรคอยู่ในระยะรุนแรง	115
	คนไข้ที่มักพบว่ามีอาการกำเริบได้รุนแรง	116
	การติดตามโรค	116
	เป้าหมายของการรักษาโรคหืด	117
	ปัญหาที่พบในการรักษาโรคหืด	118
	ผลของควันบุหรี่ต่อโรคหืด	118
	การออกกำลังกายกับโรคหืด	119
	มลพิษในอากาศกับโรคหืด	120
บทที่ 7	โรคหืดในเด็ก	122
	ความชุกของโรค	125
	อาการของโรคหืดในเด็ก	125
	เด็กที่หายใจมีเสียงวู้ดไม่จำเป็นต้องเป็นโรคหืดทุกคน	126
	เด็กกลุ่มที่มีโอกาสเป็นโรคหืดสูง	126
	การรักษา	127
	โอกาสหายจากโรค	129

บทที่ 8	โรคหืดในผู้สูงอายุ	130
	ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุทั่วไป	132
	การรักษาโรคหืดในผู้สูงอายุ	134
	ความผิดพลาดที่พบบ่อยในการใช้ยาพ่นของผู้สูงอายุ	135
บทที่ 9	ยาและอุปกรณ์ที่ใช้รักษาโรคหืด	136
	1. ยาที่ใช้เฉพาะเมื่ออาการกำเริบ	137
	1.1 ยาขยายหลอดลมชนิดกระตุ้นเบต้า (Beta 2 agonists)	137
	1.2 ยากลุ่ม anticholinergic	139
	2. ยาที่ใช้ประจำเพื่อควบคุมโรคให้สงบ เพื่อป้องกัน	
	ลดอัตราและความรุนแรงของการกำเริบของโรค	140
	2.1 สเตียรอยด์ (steroid)	140
	2.2 ยาที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (non-steroidal medicines)	142
	การใช้ยารักษาโรคหืดจะขึ้นกับระดับความรุนแรงของโรค	147
	โรคหืดขั้นที่ 1	147
	โรคหืดขั้นที่ 2	147
	โรคหืดขั้นที่ 3	148
	โรคหืดขั้นที่ 4	148
	อุปกรณ์และวิธีการใช้ยาพ่นในเด็กและผู้ใหญ่	149
	วิธีการใช้ยาพ่นร่วมกับกระบอกช่วยพ่นยา (spacer)	152
	ยาพ่นชนิดรูปตัวแอล (L)	153
	ยาแบบหลอดยาตม (Turbuhaler)	155
	ยาชนิดตลับ (Accuhaler)	156
	ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยในการใช้ยาพ่น	158
	เครื่องพ่นยา	159

ข้อควรทราบ	160
สาร CFC กับผู้ป่วยโรคหืด	160
บทที่ 10 การวัดพีคโฟลว์ (Peak Flow Monitor)	163
Peak flow คืออะไร	164
เครื่องมือที่ใช้วัด	164
ทำไมต้องวัด	165
ใครที่ควรวัด	165
วิธีการวัด	166
ข้อผิดพลาดที่พบบ่อย	167
การอ่านผล การบันทึกผล	167
ค่ามาตรฐาน	167
ประโยชน์ที่ได้จากการวัด	169
ตัวอย่างแผนการรักษาโรคหืด	171
บทที่ 11 โรคไซนัสอักเสบ (Sinusitis)	174
โรคไซนัสอักเสบ (Sinusitis)	178
ไซนัสเป็นอวัยวะหนึ่งของร่างกาย	178
คนไข้โรคภูมิแพ้จะเป็นไซนัสอักเสบได้บ่อย	179
อาการของโรคไซนัสอักเสบ	180
เฉียบพลัน (acute) หรือเรื้อรัง (chronic)	
หรือเป็นแล้วเป็นอีก (recurrent)	181
การตรวจพิเศษ	181
ในเด็กเล็กไม่เป็นไซนัสอักเสบจริงหรือเปล่า	182
การรักษา	183

การล้างจมูกด้วยน้ำเกลือ	185
คำถามที่ถูกลืมบ่อย	186
ข้อบ่งชี้ของการผ่าตัด	187
ถ้าปล่อยโรคไซนัสอักเสบไว้ไม่รักษา จะเกิดอะไรขึ้น	187
รักษาหายไปแล้วจะเป็นใหม่อีกได้ไหม	189
เราจะลดโอกาสเป็นไซนัสอักเสบได้อย่างไร	189
บทที่ 12 การแพ้ตัวไรฝุ่น (Dust Mite Allergy)	190
ไรฝุ่นกับโรคภูมิแพ้	192
อาการที่เกิดจากการแพ้ไรฝุ่น	192
รู้จักตัวไรฝุ่น	193
การหลีกเลี่ยงสารก่อภูมิแพ้จากไรฝุ่น	195
คำถามที่ถูกลืมบ่อย	198
สารเคมีกำจัดไรฝุ่น	200
ไรฝุ่นในโรงเรียน	200
สิ่งสำคัญที่สุดในการป้องกันไรฝุ่น	200
บทที่ 13 การแพ้แมลงสาบ	201
เราแพ้อะไรของแมลงสาบ	202
เราได้รับสารเหล่านี้ได้จากที่ไหนบ้าง	203
รู้จักแมลงสาบ	203
ถ้าแพ้สารก่อภูมิแพ้จากแมลงสาบ	
ทำอย่างไรจึงจะหลีกเลี่ยงได้	204
ข้อควรทราบ	206

บทที่ 14	การแพ้สัตว์เลี้ยง	207
	แพ้สัตว์อะไรได้บ้าง	208
	เราแพ้อะไรจากสัตว์เลี้ยง	209
	เราได้รับสารเหล่านี้ได้จากที่ไหนบ้าง	209
	อาการที่เกิดจากการแพ้สัตว์เลี้ยง	209
	ถ้าไม่เคยเลี้ยงสัตว์ชนิดนั้นเลย จะแพ้ได้ด้วยหรือ	210
	ถ้าแพ้สารก่อภูมิแพ้จากสัตว์เลี้ยง จะต้องทำอย่างไร	210
	ข้อควรทราบ	211
บทที่ 15	การแพ้ละอองเกสร	212
	เราแพ้อะไรในละอองเกสร	213
	อาการที่เกิดจากการแพ้ละอองเกสร	214
	ดอกไม้สวยงามเช่นกุหลาบ แพ้ได้ไหม	215
	วิธีการหลีกเลี่ยงสารก่อภูมิแพ้จากละอองเกสร	215
	เครื่องฟอกอากาศที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคภูมิแพ้	216
บทที่ 16	การแพ้เชื้อรา	217
	รู้จักเชื้อรา	218
	ตัวอย่างเชื้อราที่เป็นสารก่อภูมิแพ้ที่พบบ่อยในประเทศไทย	219
	วิธีการหลีกเลี่ยงสารก่อภูมิแพ้จากเชื้อรา	220
บทที่ 17	โรคภูมิแพ้ในคุณแม่ตั้งครรภ์	222
	ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างตั้งครรภ์	224
	ผลกระทบของการตั้งครรภ์ต่อโรคหืด	225
	ผลกระทบของโรคหืดต่อเด็กในครรภ์	226

ยา	226
โรคแพ้อากาศกับการตั้งครรภ์	228
สิ่งที่ต้องทำทุกราย	228
ลูกที่เกิดมาจะเป็นภูมิแพ้ไหม	229
ถ้าไม่ยอมให้ลูกเป็นภูมิแพ้ จะทำได้ไหม	229
บทที่ 18 นมและอาหารสำหรับทารกภูมิแพ้	230
ข้อดีของนมแม่	231
นมแม่ป้องกันภูมิแพ้ได้เพราะ	231
รู้จักโรคแพ้นมวัว	232
ถ้าเด็กแพ้นมวัว	233
แพ้นมวัวแล้วจะหายไหม	234
นมป้องกันภูมิแพ้	234
พ่อแม่เป็นภูมิแพ้ เราจะลดโอกาสเสี่ยงที่ลูกจะเป็นภูมิแพ้ ได้อย่างไร	235
เด็กแพ้นมวัว ใช้นมแพะแทนดีไหม	237
จาง่ายๆ แบบไทยๆ	238
สำคัญที่สุด	238
บทที่ 19 โรคผิวหนังอักเสบจากภูมิแพ้	
(Atopic Dermatitis)	239
โรคผิวหนังอักเสบจากภูมิแพ้ (Atopic Dermatitis)	241
อุบัติการณ์	241
อาการ	243
ตำแหน่งของผื่น	243

สาเหตุ	243
การวินิจฉัยโรค	244
สิ่งที่มักกระตุ้นให้อาการกำเริบ	245
วิธีการรักษา	245
โอกาสหายจากโรค	249
เพิ่มเติม	250

บทที่ 20 สมุนไพร ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิตามิน การแพทย์ทางเลือก

กับโรคภูมิแพ้ 251

การฝังเข็ม	252
การจัดเรียงกระดูก ไคโรแพรกติก (Chiropractic)	253
การรักษาด้วยสมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	253
วิตามินซี	254
ข้อควรระวัง	256

บรรณานุกรม 259

ดัชนี 260